

tudi ne kmetov v načelstvu in nadzorstvu. Dali so imenovanim »Laufpass« in si izvolili same pristne demokrate. Kmetje v ormoškem okraju nismo več tako zabiti, da bi tlačnili demokratom še vnaprej s tem, da jim nosimo naše novce, s katerimi pridno kupčujejo in se bogatijo, nam pa dajajo za to našo dobroto batine. Sedaj smo spoznali, da naš ormoški demokrati samo izrabljajo. Naš denar hočejo, nas pa ne. Miljonarjev je pa v Ormožu že tudi lepo število. Zbogotili so se iz kmetkega denarja in danes lahko držijo okrajno posojilnico po koncu. Na nekaj pa so pozabili, namreč na dejstvo, da so oni gospodje samo tako dolgo, dokler jim zunanje kmetko ljudstvo nosi v gostilne in trgovine svoj denar. Po vzgledu demokratov, ki se držijo načela, da je vsakemu najbližji lasten žep, se moramo odslej ravnati tudi mi kmetje ter onim, ki kmeta bacio iz kuče, ne bomo več nosili svojega »penaze«.

Za promet na progi Maribor—Spilje—Radgona—Ljutomer se bodo zopet začela pogajanja med našo vlado in avstrijsko. Avstrijski razgrajalci so spoznali, da jim ukinitje prometa na zgoraj omenjeni progi v gospodarskem oziru nedogledno veliko škoduje, radi tega so pa prosili našo vlado, naj se ponovno začnejo pogajanja za vpostavitve železniškega prometa, ker Avstriji ne bodo več delali nikakih neprilic.

Izgredi v Prekmurju. Pred par dnevi so se vršili v Murski Soboti izgredi nahujskanega in nerazsodnega dela prebivalstva pod vodstvom domačih zagrizenih madžaronov. Ljubljanski »Slovenec« se v 214. številu bavi z omenjenimi izgredi in prihaja do zaključka, da se ljudstvo v Prekmurju nikdar ne bi dalo premetiti od madžarskih agitatorjev, ako bi naša vlada ne izzivala z naglo centralizacijo uprave. Prekmurci so bili navajeni stoletja na madžarsko zakonodajo. Prehod iz madžarske v jugoslovansko zakonodajo naj bi bil kolikor mogoče omiljen in prilagojen tamkajšnim razmeram. Demonstracije so se pričele istega dne, ko je dospela razmejitvena komisija v Mursko Sobotu ter se nastanila v hotelu »Dobray«. Okoli 2000 ljudi je hotelo vdreti v mesto, da bi pred hotelom manifestiralo za Madžarsko. Imeli so madžarske zastave in prepevali madžarske pesmi. Zandarmarija je manifestante razpodela, 25 glavnih kolovodij pa je aretirala in jih odvedla v zapore mariborskega okrožnega sodišča. Izgredi prekmurskih nezadovoljnih so za naše vladinove resen opomin, da naj siloma ne izvajajo centralizma, ki ga je prekmursko ljudstvo dne 28. novembra t. l. z ogromno večino — odklonilo.

Naši mladeniči, ki so bili letos potrjeni pri naboru, bodo poklicani 1. novembra letošnjega leta v vojaško službo.

Drzen cerkveni ropar. V ptujski mestni cerkvi je doslej že neznan tat vlomil v tabernakelj in oropal monštranco in obhajilni kelih. Odnesele se seboj gornji del monštrance in gornji del kelih, ker sta bila dragocena, ostale dele pa je pustil.

Umrli je dne 10. sept. v Kragujevcu 18 letni vzorni mladenič-vojak Franc Žuraj, posestniški sin iz Slov. Bistrice vsled ran, katere je zadobil pri nekem nesrečnem streljanju. Svetila mu večna luč. Prizadeti očitelj pa na naše sožalje!

Strašna rodbinska zaloigra. V Baji (Vojvodina) se je pred par dnevi dogodila strašna zaloigra. Soproga profesorja Lukina je bila že dalje časa umobolna. Ker je njen mož za par tednov službeno odpotoval, je vporabila priliko, da umori svoje otroke. V pozno noč je pisala pisma, iz katerih je razvidno, da se ji je um popolnoma omračil. Nato je vzela iz zibelke najmlajše dete ter ga utopila v kopalni banji. Isto je storila s sedemletno hčerko. Ko je 10 letni sinček to opazil, je pobegnil in klical na pomoč. Poklicani zdravnik je ugotovil smrt obeh otrok.

Zaloigra nesrečne matere. Te dni se je pripeljala ob 9. uri zvečer iz Kamenice v Novi Sad neka ženska z dvema otrokoma. Sedla je na bližnjo klop, da pomiri jokajočega se dojenčka. Odšla je na to v mesto. Zatem je šla preko brvi, na kateri so bile strohnele deske. Koj po prvih korakih se je zlomila deska in žena je z otrokom vred padla na kamenje, pri čemer si je dojenček razbil glavo. Nesrečna žena je v svoji neizmerni obupnosti prišla starejšega otroka in z njim vred skočila v Donavo kjer sta oba izginila v valovih.

Izgredi na Dunaju. Vsled vedno večjega padanja vrednosti avstrijskega papirnatega denarja postaja tudi draginja v tej državi vedno večja — postala je že naravnost neznoša. Prebivalstvo je vsled tega silno razburjeno, zlasti ono na Dunaju. Prišlo je dne 20. t. m. do velikih in krvavih izgrediv. Več sto oseb je nameravalo udreti v poslopje borze in tamkaj vse razbiti, uradniško osebje pa pretepesti. Policija je namen preprečila. Razjarjena množica je nato napadla mimo vozeče avtomobile in pretepla vse potnike, avtomobile pa poškodovala. Vsled draginje je izbruhnila stavka na južni, vzhodni in zapadni železnici. Stavkujoči zahtevajo enkratni nabavni prispevek v znesku 4500 kron. Razrušili so tudi več železniških tračnic. Ministrski svet je sklenil, da za časa stavke ne privoli v nobena pogajanja s stavkujočimi železničarji.

Velikansko neurje. Po strašni suši, ki je na Angleškem trajala nepretrgoma skoraj 5 mesecev, se je pred par dnevi vilo nad Londonom in bližnjo okolico strašno deževje, kakor ga ne pomnijo že 20 let. Računa se, da je samo na mesto London padlo 67 milijonov ton vode (1 tona = 1000 kg) v kratkem času treh ur. Nekatera predmestja so bila popolnoma poplavljeni, istotako tudi nekatere proge podzemne železnice.

Gospodarstvo.

Našim vinogradnikom v prevdareki! Vsi vinogradniki zatrjujejo, da bomo imeli letos izvanredno dobro kapljico, ki bo z daleka prekašala še celo ono iz leta 1917. Za letošnjo vinsko trgatavo se priporoča našim vinogradnikom, da vpoštevajo sledeče: Ako bo ostala jesen trajno lepa, ne prenaaglite se s trgatvijo, kajti vsak topel jesenski dan pomnoži sladkorno vsebino grozdja, pomnoži torej kakovost in vsled tega tudi ceno vina. Nadalje se nasvetuje, da letošnji mošt pretočite že po preteku 24 ur, ker je dana nevarnost, da bi imelo vino duha po žveplu, kajti ravno letos ni toliko obilo deževalo, da bi bil dež izpral žveplo raz grozdja. Ker se pa žveplo že v leku 24 ur vsede na dno sode, se priporoča, da se mošt pretoči že po preteku 24 ur, ako nočete imeti vina, ki bi nočno dšalo po žveplu, kajti tako vino ne bi imelo zaželjene cene.

Grozd ima pri mali graševini na Portalis 1902 v Mariboru 114 jagod. Grozdje iste trtne lege se je preiskalo ob raznih časih in so se ugotovile sledeče spremembe:

	I.VIII.	I.IX.	15.IX.
Teža grozda v gramih	44	85	112
Jagode vsebujejo % kisline	2.27	1.68	0.90
100 cc soka vsebuje gr. kislin	4.29	1.9	1.15
% ekstrakta	—	—	20.42

Letošnji mošt — portugizec ima sladkorja 18—22 %. Mariborski gostilničarji ga točijo po 32—36 K.

Mariborsko sejmsko poročilo. Dne 16. sept. t. l. se je pripeljal na svinjski sejem v Maribor 320 prasičev in 4 koze. Cene so bile sledeče: Mladi prasiči 6 do 8 tednov stari komad 90 do 180 K, 8 do 10 tednov 150 do 250 K, 10 do 12 tednov 220 do 380 K, 3 do 6 mes. 400 do 700 K, 1 leto stari 900 do 1700 kron, plemenske svinje 1 kg. žive teže od 20 do 22 K, polpitane za zakol od 27 do 30 K, koze komad 210 do 300 kron. Prodalo se je zelo veliko, največ v smeri proti Sp. Dravogradu.

Kdo je glavni krivec draginje? Na bodoči seji finančnega komiteja bodo med drugim razpravljali še tudi o zvišanju izvozne carine na pšenico, ker so mnjenja, da se pšenica, ki je vsa v rokah židovskih spekulantov in bank, izvozi na Madžarsko v predelavo, nadalje o zvišanju uvozne carine na sladkor. Ako bo država vnovič zvišala carine, ki so itak že zelo visoke, potem ostanejo vse vladine navedbe za pobijanje draginje udarec v vodo in bi vlada sama v tem slučaju podpirala draginjo s svojimi navedbami.

Cene poljskim pridelkom. Zaradi nizkega stanja vrednosti našega denarja še vedno naše blago ne more tekmovali za izvoz v inozemstvo. Povpraševanje za ječmen se je nekoliko povečalo. Po ječmenu povprašujejo pivovarne, toda tega blaga je malo. Cene so bile sledeče: Za pšenico 1075—1085 K za meterski stot, za koruzo 875—885 K, za rž 900—910 K, za ječmen 960—980 K, za fižol pisani 900 K, za beli 1020—1050,

oves 790—800 K. Bela moka nularica je stala 16 K 50 v.

Krompir se podražil. V soboto je cena krompirja na mariborskem trgu poskočila od 26 na 28 K pri merici, 11 kg krompirja stane 4 K.

Sadni ogled. Na drž. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se priredi v nedeljo, dne 25. sept. od 9.—12. ure predpoldne sadni ogled za mariborski polit. okraj. Namen ogleda je dognati, katere sorte (vrste) jabolk in brusov so letos vkljub slabi sadni letini obrodile, da se jih bo zamoglo upoštevati pri sestavi bodočega sadnega izbora za Slovenijo in poskrbeti za njih razširjenje. V to svrhu se obrača podpisano ravnateljstvo od vseh sadjarjev in ljubiteljev sadjarstva v mariborskem polit. okraju z uljudno prošnjo, da prinesejo na zgoraj določeni dan po 5—6 komadov od onih sadnih vrst, ki so letos obrodile, brez ozira na njihovo kakovost in vnanjost. Komisija strokovnjakov bo prineseno saje prevzela, določila imena pomoloških sort, o lokalnih sortah pa napravila natančen seznam, ki bo merodajen za nadaljno proučevanje. Z ozirom na dejstvo, da je sadjereja največjega gospodarskega pomena za naše kraje in za vso Slovenijo, se pričakuje z gotovostjo, da se bodo naši zavedni sadjarji udeležili sadnega ogleda polnoštevilo. Pri tej priliki si bodo ogledali tudi druge doslej neznane lokalne sadne sorte kakor tudi zanimivo zbirko naših najboljših pomoloških sadnih sort, ki jih bo razstavil zavod. Po končanem ogledu je aktualno predavanje: »O pomenu pravilne izbire sadnih sort pri napravi sadonosnika in na katere momente se je pri izbiri posebno ozirati.« Drugi listi se naprošajo za ponatis tega razglasa. — Ravnateljstvo drž. vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žatcu padajo hmeljske cene. Za prvovrstno blago ponujajo po 6000—6600 čehoslovških kron za 50 kg. Tudi za hmelj slabše kakovosti so cene močno padle. promet je bil slab.

Posestniki gozdov in agrarna reforma.

Dokaj gozdov našega zelenega Pohorja je pod agrarno reformo. Od teh posestnikov zahteva urad za agrarno reformo, da morajo plačati 5% od lesnega izkupička. Nekateri posestniki že prodajo svoj les na licu mesta po 85 K kubikmeter in po izplačani izkupini plačajo agrarno reformni davek 5%. Drugi veleposestniki pa imajo večje zanimanje za lesno trgovino, seka sam les v svojem gozdu, ga spravijo na žago, ga tamkaj zreže in prodajo potem rezanega za 800 do 900 K ku-kubikmeter. Ko je prodal rezan les, zahteva tudi od njega agrarna reforma, da jej odšteje pet odstotni davek. Ta drugi posestnik je plačal veliko več agrarno reformnega davka kot prvi. Tretji posestnik gozdov pa ne zreže le samo svojega lesa, ampak ga spravi sam n. pr. v Egipt, v Aleksandrijo, kjer dobi za kubikmeter najmanj 2000 K. Ta tretji posestnik bo pa plačal največ agrarno reformnega davka.

Iz ravnokar povedanega lahko posnamemo, koliko nevolje in jeze povzroča agrarna reforma med pohorski posestniki gozdov in kako nepregledne slabe posledice bo rodilo brezobzirno postopanje urada za agrarno reformo za naš lesni trg, pa tudi za delavstvo, ki je zaposleno pri lesni trgovini in industriji.

Večina pohorskih posestnikov, ki so pod agrarno reformo, noče več svojega lesa žagati na svojih žagah, ampak ga rajši prodajo stojičega lesnim trgovcem in čuutom samo, da se izogne plačilu ogromnih svoj agrarno reformnega davka. Ta nesrečna gozdna agrarna reforma pa je in še bo rodila veliko zla za delavstvo, ki je dosega, zaposleno po žagah. Ker posestnik rajši prodaja iz jeze nad agrarno reformo stojič les, odpušča iz dela žagarsko delavstvo. Ako bo urad za agrarno reformo nadaljeval z iztirjativjo že omenjenih 5% od lesnega izkupička, bo prišla na nič celotna lesna industrija v Sloveniji, pognala bo pa tudi lesnoindustrijsko delavstvo v nepopisno bedo.

Vlada vedno oznanja, da bo začela domačo industrijo, da se bo brigala za zboljšanje bednega stanja delavstva; na drugi strani pa naravnost

nbija s svojimi navedbami in davki — vsak napredek v industriji in samu zvišuje že itak obupno bedno stanje med delavstvom.

Vsak naš posestnik že itak plačuje 75% davkov od svojih dohodkov, lesni posestnik pa, ki je pod agrarno reformo, pa plača 80% davkov od svojih dohodkov. Od vseh dohodkov mu še ostane 20% za obdelovanje posesti, za prehrano in vzdrževanje družine. Z ubožnimi 20% pač ne bo mogel nikdo kriti stroškov, ki jih tirja posest od posestnika, ampak bo moral v dolge ve. Danes že vidimo, kako so se med vojno obogatili pohorski lesni posestniki: že zadolžili prav do vratu. Ako naša vlada ne bo popustila z davčnim vijakom in pognala k vragu pri nas v Sloveniji nesmiselne urade za agrarno reformo, bomo kmalu pri kraju z naše celotno lesno industrijo, ki bi pri pametnem vladnem gospodarstvu poleg vinske trgovine edini vir za povzdigo naše že skoro ničeve — valute.

Izplačilo 20 % odtegljaja pri marikiranju denarja se je že začetkom tega meseca prav za gotovo obljubilo. Koliko je dati na take ministrske obljube itak vemo in znano nam je tudi to, kaj pomeni v današnji upravi beseda hitro ali srbski »Odmah«. Mesec gre h koncu, ta »Odmah« še pa vedno ni začel. Sedaj je sindikat zagrebških denarnih zavodov z nujno brzojavko opozoril ministra, da obljuba dolg dela. Pravijo, da je odgovor zopet isti: takoj, takoj, odmah, odmah — in sedaj lahko čakamo naprej.

Ljudska posojilnica v Celju (Beli vol) sprejema hran. vloge in jih obrestuje po 4 odstotke oziroma 4 in pol odstot. od dneva vloge do dneva dviga.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 202—210 naših kron, za 100 avstrijskih kron se plača 15-50 naših kron, za 100 nemških mark 204—206, za 100 čehoslovških kron 245—250 in 100 laških lir 870 jugoslovanskih kron.

Dopisi.

Sv. Peter pod Sv. Gorami. Svoječas pod rajno Avstrijo je vrtel pri nas kolo liberalne politike g. dr. Kunej. Mož pa se je navolil ničeve demokratske politike, stopil v nekaj političen pokoj, a pred kolo JDS šentpeterske politike pa si je postavil zlahtno prvega kolena — svojega sinka Borisa. Ta doktorjev Boris vam je političar prvega reda, ker se je šolal po raznih trgovinah in je doma komij na razpoloženju. Seve, kot naslednik očetove JDS politike se šteli vedno med študentovsko omladino, če tudi je samo obiskoval in menda tudi dovršil le komijsko šolo. Mladopolitična osebnost doktorjevega Borisa pa rabi pri svoji duševni šibkosti upore moža demokrata v dolgotrajni osebnosti gsp. Gostinčarja, ki se je proslavil pod majko Avstrijo kot žitni komisar, lovec na zajce, ribe in žabe, a šolnik je pa tak, da govorijo vsi šentpeterski očetje in matere: Reši nas o Gospod Gostinčarjevega šolnikovanja, sicer bodo naši otroci tako dobro šolani, kot so oni Arnauti in Macedonci, ki nikdar šole niti videli niso. — Tako močna je torej JDS v Šent Petru, da šteje tri moške člane, če pristejemo k Borisu in Gostinčarju političnega penzionista doktorja, katerega je pred kratkem obiskal sam minister dr. Kukovec in ga oblagodaril z milostjo demokratskega večera, na katerem je razlagal trem svojim pristajšem JDS politiko od Beograda do Šent Petra pod Sv. Gorami. Toliko danes o JDS-detejici, prihodnjici pa bom citateljem Slov. Gospodarja še opisal nekoliko naše samostojne, katerim je šepetal gospod Urek slabostini evangeli pri zaklenjenih durih, pod zaščito žandarskih bajonetov in svoje divjaške lajbgarde.

Listnica uredništva.

Rev. M. Golob, Amerika: Pisal Ti že več pisem, a od Tebe dobil samo eno. Zaželjene reči odposlane. Pismo sledi. Pozdravel — Sv. Peter pod Sv. gorami: »Urekeve spomine« lepo shranite. Čez 7 let vse prav pride. Poročajte večkrat kaj. — Ljutomer: Vi vprašate, kaj je Drogenik. On je žganjar in nemškutar. Doma v St. Jurju ga nihče ne mara. — Župan iz slovenjebistriškega okraja: Naslov je: »Županska zveza za Slovenijo«, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.